

Tipare de variație semantică și terminologică în vocabularul panlatin al pneumopatiilor profesionale (studiu contrastiv, cu aplicație pe limbile neolatine și limba engleză)

Doina BUTIURCA*

Vlad-Olimpiu BUTIURCA**

Key-words: *multilingualism, pneumopathies, Romance languages, English, semantic mobility*

Jacques Maurice, promotor al hispanismului în Franța, introduce în anii '80 ai secolului trecut dimensiunea diacronică în studiul terminologiei – o schimbare considerată intangibilă din perspectiva studiilor wüsteriene. Studiile teoretice actuale manifestă un interes crescând pentru extinderea câmpului de cercetare, de la analiza sincronică la analiza diacronică. Pentru François Gaudin obiectul de studiu al socioterminologiei este circulația termenilor în sincronie și în diacronie („les variations langagières [...] peuvent alors être reliées a des variables qui peuvent être sociales, historiques, géographiques” – Guadin 2010). Pascaline Dury abordează, din aceeași perspectivă, conceptele de *variație semantică*, de *transfer semantic* de la un limbaj specialist la altul (Dury 1999: 14–28).

1. Tipuri de variație terminologică în „diacronie sincronică” (Eugen Coșeriu)

În studiul *Vocabularului panlatin de pneumopatii profesionale* avem în vedere trei aspecte: mobilitatea intradomenială, variația interdomenială și mobilitatea variantelor terminologice în vocabularul limbilor neolatine (parțial, în limba engleză) (VPPP).

Privit din perspectivă sociolingvistică, corpusul de termeni analizat este, cu excepțiile necesare, eterogen. Este o eterogenitate revendicată/ impusă de numeroși factori, începând cu discursul specializat și continuând cu factorii socio-culturali, geolingvistici, istorici, care motivează variațiile terminologice.

Științele medicale oferă particularități aparte de studiu, dat fiind faptul că medicina, nefiind o știință recentă, are o dinamică diacronică specifică. Există în terminologia medicală o variație intradomenială, la nivelul subdomeniilor, ramurilor

* Facultatea de Științe Tehnice și Umaniste din Târgu-Mureș/ Universitatea Sapienția din Cluj-Napoca, România.

** Spitalul Clinic Județean de Urgență din Târgu-Mureș, România.

medicale și o mobilitate interdomenială, manifestată între domeniul medical și domeniile conexe (biologie, anatomie, chimie etc).

1.1. Mobilitate intradomenială

Terminologia românească oferă numeroase exemple de „diacronie sincronică” (Coșeriu 1977). Termenul *boală*, de origine slavă, menționat ca element al vocabularului fundamental al limbii române încă din secolul al XVI-lea, arată că sensurile specializate actuale au trecut prin etape succesive de variație semantică (Purdelea Sitaru 1999: 80). Există o primă etapă de *mobilitate conceptual-semantică* marcată de trecerea de la lexicul comun – unde desemna orice alterare a stării de sănătate tradusă, de regulă, subiectiv, prin senzații de durere, neliniște etc – la lexicul specializat – unde desemnează un „ansamblu de fenomene anormale, fizice sau psihice, provocate la un subiect de către una sau mai multe cauze endogene sau exogene care pot fi însoțite de modificări patologice” (Rusu 2007: 432). Limbajul medical din secolul al XVIII-lea cuprindea numeroase concepte desemnate prin perifraze, dintre care: „boalele stomahului”, „boalele pieptului” etc. (Chivu 1980–1981 IV: 224). Pentru forma învechită *boli de plămâni*, vocabularul panlatin de pneumopatii profesionale, utilizează termenul *pneumopatii*. Cu toate acestea, vocabula *boală* rămâne deosebit de productivă. Utilizat în terminologia medicală actuală în peste 900 de calcuri lingvistice, termenul se caracterizează printr-o mare mobilitate denotativă în vocabularul panlatin al pneumopatiilor profesionale, ca și echivalenții acestuia din terminologia medicală franceză și engleză – fr. *maladie*/ engl. *disease*. Dicționarele lexicografice și terminologice ale limbii engleze rețin numeroși termeni sinonimi, pentru a desemna conceptul de *boală* dintre care: 1. *illness*; 2. *complaint* (*liver complaint* „boală de ficat”); 3. *ailment, trouble* (Panovf 1978: 120); *disease; sickness* (Macmillan s.v.). *Disease* a dobândit, însă, o dinamică specială în uzajul limbajului medical englez.

Sintagmele formate cu rom. *boală*/ fr. *maladie*/ engl. *disease* cunosc cel puțin trei direcții de dezvoltare în evoluția cunoașterii științifice din domeniu, cu deschidere spre o dinamică conceptual-semantică universală:

1. sintagme care desemnează boli cu denumire comună: rom. *boala cronică de altitudine* (VPPP s.v.) (cf. fr. *maladie „cronique d’altitude”*; engl. *altitude disease* (VPPP s.v.), rom. *boala cultivatorilor de in* (fr. *maladie des travailleurs du lin*, engl. *flax dresser’s disease*), rom. *boala fabricanților de detergenți* (fr. *maladie des ouvriers des usines de détergents*; engl. *enzyme detergent respiratory disease*) etc.;

2. metafore polilexicale: rom. *boala acoperișului de stuf* (fr. *maladie du toit de roseau*; engl. *thatched roof disease*); *boala copiilor roșii* (fr. *maladie des enfants rouges*; engl. *red boys disease*); *boala lanțurilor grele* (fr. *maladie de chaînes lourdes*; engl. *heavy chain disease*) etc.;

3. sintagme cu nume proprii: rom. *boală Hunter*, rom. *boală Kobi*, rom. *boală Mari* etc.

Nu în toate limbile sintagmele cu nume proprii utilizează în uzajul pneumopatiilor profesionale echivalenți de aceeași structură lingvistică și cu aceeași sursă etimologică: spre deosebire de corpusul din limbile română și spaniolă, unde regăsim expresiile *boală Rivalta/ actinomicoză*, respectiv, sp. *actinomicosis*/ sp.

enfermedad de Rivalta (VPPP s.v.) (după modelul francez: *actinomyose / maladie de Rivalta*), limba engleză nu desemnează conceptul prin sintagma cu nume propriu: *actinomycosis/ ray-fungus disease*.

1.2. Mobilitate interdomenială

1.2.1. Transferul semantic

Lexicul pneumopatiilor profesionale nu face excepție în ceea ce privește mobilitatea interdomenială: preia – prin transfer semantic – termeni din domeniul relativ apropiat domeniului medical, conferindu-le accepțiunea de boală profesională: termenul *morvă* calchiat în terminologia spaniolă (sp. *muermo*, s.m.), în galiciană (*mormo*, s.m. – VPPP s.v.), în italiană (*morva*, s.f. – VPPP s.v.), în portugheza continentală („morvo”, s.m. – VPPP s.v.) și în limba română (*morvă*, s.f.), după modelul francez (fr. *morve*) este unul dintre numeroasele exemple de mobilitate interdomenială. În limba latină, *morbus*, -i (s.m) desemna conceptele de boală fiziologică, boală a sufletului, precum și noțiunea de *Morbi* (pl.) utilizată în mitologia romană pentru a denumi divinitățile Infernului (Guțu 2003). Deși s-a menționat că lat. *morbus* nu are continuatori în limbile romanice, există în terminologia veterinară un continuator, respectiv, termenul *morvă*. Emile Littré în *Le Dictionnaire de la langue française* consemnează pentru prima dată, cu referire la terminologia veterinară, sensul specializat pe care limba franceză îl conferă variantei neolatine *morve* «maladie infectieuse des chevaux transmissible à l'homme» (Littré). Pascaline Dury arăta faptul că transferul semantic de la un domeniu specializat la altul atestă polisemia externă a termenilor (v. *supra* fr. *morve*; engl. *glanders/ farcy*), o problemă de interes pentru studiul diacronic al terminologiei contemporane (Dury 1999).

În limba franceză comună, *mal*, -e (adjectiv) era utilizat cu sensul comun de „durere”, „suferință” (în fr. *maux de tête* „dureri de cap”). Cercetând lexicul specializat din domeniul pneumopatiilor profesionale observăm că prin trecerea de la clasa adjectivului la aceea a substantivului, *mal* (s.m.) a dobândit (prin terminologizare) o mare mobilitate semantică intradomenială: *mal des montagnes* (s.m.); *mal d'altitude* (s.m.). După acest model, limbile neo-latine occidentale creează (respectând etimonul *malus*, -a, -um) – numeroase calcuri semantice pentru a denumi boala de decompresie/ răul de munte etc. Migrația termenului *mal* în secolul al XVIII-lea la domeniul esteticii romantice, în sintagma *mal du siècle* – are o dublă relevanță: atestă polisemia termenului, pe de o parte, iar pe de altă parte, ilustrează caracteristica [+diacronic] a polisemiei externe.

În lexicul limbii române, adjectivul *rău* (cf. lat. *reus*, -i) dezvoltă un traseu gramatical și semantic cvasiidentific: are, pe de o parte, sensurile: „lipsit de calitate”/ „neascultător”/ „care supără, care jignește”/ „neliniștit, apăsător” în lexicul comun, iar pe de altă parte, sub influența – cel puțin parțială – a modelului francez (*mal* adj./subst.), sensul specializat de „boală” (și valoarea gramaticală de substantiv). În terminologia pneumopatiilor profesionale este utilizat termenul *rău*, în calcuri semantice, după modelul limbii franceze: med. *rău acut de munte*; *rău de altitudine*. În terminologia engleză, med. *sickness* obligă la aceeași dezambiguizare a sensurilor specializate: *acute mountain sickness*, *decompression sickness*, *height sickness*,

motion sickness, sea sickness etc. Variația interdomenială a termenului este o caracteristică semantică menționată, printre altele, în *Macmillan English Dictionary* („a particular illness: climbers who suffer badly from altitude sickness”)

Termenul engl. *poisoning* este un alt exemplu de mobilitate interdomenială – fenomen dinamic în terminologia pneumopatiilor profesionale din limba engleză (și nu numai!). Termenul este utilizat în două tipuri de contexte: ca echivalent semantic al fr. *intoxication*, așa cum se poate vedea în exemplele: engl. *arsine poisoning* (fr. *intoxication par l’hydrogène arsénié* s.f.); engl. *cadmium poisoning* (fr. *intoxication par le cadmium* s.f.). *Poisoning* dovedește, pe lângă capacitatea de dezambiguizare contextuală, și o mare capacitate de transparentizare a conceptualizării: sintagmele construite pe teren lingvistic englez dublează termenul savant, devansând la nivelul uzajului, ca o singulară excepție, termenul de sursă greco-latină: engl. *antimony poisoning* alături de engl. *hydrargyrisism* (cf. fr. *antimoniose* s.f.); engl. *arsenic poisoning*, alături de engl. *arsenicism* (fr. *arsenicisme* s.m.); engl. *mercury poisoning* (fr. *hydrargisme* s.m.); engl. *silver poisoning*, alături de engl. *argyrisism* (cf. fr. *argyrisme* s.m.).

1.2.2. Metafora prin interacțiune

Metafora prin interacțiune constă în fuziunea dintre două domenii distincte ale cunoașterii, care permit nașterea unui concept nou. Conform acestui cadru teoretic, metafora terminologică este o creație atipică prin faptul că nu este fondată, după propriile principii, în baza unei similitudini. Este expresia interacțiunii dintre două concepte asociate aceleași sintagme/ structuri terminologice, respectiv între conceptul domeniului conex și noul concept, utilizat de domeniul-receptor.

Vocabularul pneumopatiilor profesionale include un număr mare de termeni proveniți din domenii conexe:

1. din domeniul geologiei – *argint, bauxită, cărbune, caolin, cobalt, grafit, pământ, plumb*;
2. din domeniul chimiei – *arsenic, azot, monoxid de carbon, talc*;
3. din domeniul științelor naturii – *bumbac, câmp, cânepă, ciupercă, munte*;
4. din domeniul alimentar – *cafea, ceai, brânză, malț*;
5. din domeniul profesiilor – *blănar, coafeză, cultivator de in, degustător, fabricanți de detergenți, fermier, lustruitor de argint, țesător*;
6. din domeniul zoologiei – *arici, pasăre, canar* etc.

Sunt domenii care *a priori* nu par să aibă nicio legătură științifică sau logică cu *nucleul dur* al cunoașterii medicale tradiționale. Domeniul pneumopatiilor profesionale impune însă – prin interacțiune – un număr impresionant de concepte inedite, glisate semantic și lingvistic, pe propriul domeniu de aplicație. Din totalul de 161 de termeni analizați în studiul nostru, 42% conceptualizează elemente ale cunoașterii din ramura pneumopatii profesionale, prin metafore formate în baza unei relații logice de interacțiune cu domenii conexe. Sunt termeni care formează „nucleul dur” sau „sfera centrală” a ramurii:

fr. *aluminose*, engl. *aluminosis*, rom. *aluminioză* (cf. lat. *alumen*, *-inis* s.n. „piatră acră, alaua”); fr. *actinomycoză* (s.f.); engl. *actinomycosis*; rom. *actinomicoză* (cf. gr. *ἀκτίς*, *-ίνοσ* s.f. „rază, strălucire, căldură”+ gr. *μύκησ*, *-ητος* (-ov) s.m.

„ciupercă”); fr. *anthracose* (s.f.), engl. *anthracosis*, rom. *antracoză* (s.f.) [cf. gr. *anthrax*, -akos „cărbune”]; fr. *argyrie* (s.f.), engl. *argyria*, rom. *argiroză* (s.f.) [cf. gr. *ἀργύριον*, -ov s.n. „argint; bani”]; fr. *barytose* (s.f.), engl. *baritosis*, rom. *baritoză* (s.f.) [cf. gr. *Βάρος*, -εως s.n. „greutate, gravitate, încărcătură, dizgrație”]; fr. *échinococcose* (s.f.), engl. *echinococcosis*, rom. *echinococoză* (s.f.) [cf. gr. *ἐχίνοσ*, -ov „arici cu ghimpi”]; fr. *géotrichose* (s.f.), engl. *geotrichosis*; rom. *geotricoză* (s.f.) [cf. gr. *γή*, *γής* „pământ”]; fr. *hydatidose* (s.f.), engl. *hidatidosis*, *hidatidoză* (s.f.) [cf. gr. *ὕδατος* s.n. „apă, ploaie, transpirație, canal”]; fr. *mycose* (s.f.), engl. *mycosis*, rom. *micoză* (s.f.) [cf. gr. *μύκης*, -ητος (-ov) s.m. „ciupercă”] etc. (Slușanschi 1971: 587–595).

Așa cum se poate observa din etimologiile date, analiza metaforelor de interacțiune pune în evidență un fond arhaic conceptual, de sursă greco-latină. Puțini sunt termenii care utilizează alte tipuri de fundamente conceptuale. Dintre aceștia: rom. *cobaltoză* (cf. fr. *cobaltose* s.f., engl. *cobaltosis*) face apel la fondul conceptual german [cf. germ. *Kobalt*, var. de la *Kobolt* „spiriduș al minelor”], rom. *boala legionarilor* (cf. fr. *légionellose*; engl. *legionnaires' disease/ legionellosis*) este de sursă franceză etc. Termenul *légionellose* a fost creat în baza conceptului *Legionella* datând din 1976, când s-a realizat pentru prima oară, descrierea bolii legionarilor, la un Congres organizat în Philadelphia de *American Legion*.

La nivelul lingvisticii corpusului, o practică în lucrările de terminografie elaborate în cadrul Realiter este utilizarea metaforei de interacțiune ca termen-etichetă, punând în valoare fondul arhaic conceptual comun al terminologiei medicale. De exemplu, fr. *saturnisme* (s.m.) [cf. lat. *Saturnus*, -i (s.m.) „vechi zeu italic; planeta Saturn; zeu al Soarelui la fenicieni”] utilizat ca termen-etichetă are metodologic și funcțional, dublă calitate: de a menține monoreferențialitatea conceptuală a corpusului, pe de o parte, de a reliefa fondul conceptual arhaic, pe de altă parte – chiar dacă analiza socioterminologică arată faptul că uzajul impune în diferite grade, numeroase variante: fr. *intoxication par le plomb* (s.f.); sp. *envenamiento por plomo* (s.m.) [MX]; it. *avvelenamento da piombo* (s.m.), engl. *lead poisoning* etc. fr. *Psittacose* (s.f.) engl. *psittacosis*; rom. *psitacoză* (s.f.) [cf. gr. *ψιττακός*, -ov s.m. „papagal, coțofană”] este o altă metaforă de interacțiune, utilizată ca termen-etichetă. Limbile franceză și engleză creează sintagme terminologice specifice precum: fr. *fièvre des perroquets* (s.f.)/ *maladie des perroquets* (s.f.), engl. *parrot disease/ parrot feve*. Regăsim în uzaj variante extinse, precum it. *psittacornitosi polmonare* (s.f.), pt. *pulmão dos criadores de pássaros* (s.m.) (VPPP s.v.).

1.3. Mobilitatea variantelor terminologice în uzaj

Vorbim despre o accentuată *mobilitate a variantelor terminologice în uzaj*, mai ales în portugheza de Brazilia, în spaniola de Mexic și/ sau în engleza americană. Acest tip de mobilitate lingvistică a corpusului indică evoluții și diferențe de structură și este necesar să fie corelate cu variabila geografică a spațiului lingvistic. Așa de exemplu, pentru fr. *alvéolite allergique extrinsèque* (s.f.), terminologia anglo-saxonă utilizează sintagma *extrinsic allergic alveolitis* [GB] și acronimul *EAA* [GB], în timp ce în engleza americană au intrat în uzaj sintagmele *hypersensitivity pneumonitis/ hypersensitivity pneumonia* [US].

Fenomenul diferențelor geolingvistice este general și în lingvistica corpusului neolatin: pentru conceptul denumit în limba franceză prin *ornithose* (engl. *ornithosis*), portugheza continentală utilizează un calc semantic după modelul francez (*ornitose* s.f.), dar și o variantă terminologică specifică *psitacose* (s.f.). În schimb, portugheza de Brazilia are în uz sintagma *doença dos de tratadores de aves*, precum și termenul *clamidiose* (s.f), unice în lexicul neolatin al pneumopatiilor profesionale. Exemplul nu este singular. În portugheza de Brazilia, în limba catalană, în spaniola de Mexic există numeroși alți termeni specifici zonei lingvistice, pe care nu îi regăsim în niciuna dintre limbile neolatine. De exemplu, echivalenții termenului fr. *morve* (s.f) sunt, în limba catalană, *borm* (s.m. – VPPP s.v.), iar în portugheză *lamparão* (s.m), vocabule al căror tipar individualizează aceste limbi în corpusul generat de termenul francez.

Dezvoltarea variantelor terminologice are cel puțin, două motivații: pe de o parte reflectă o caracteristică geolingvistică, pe de altă parte, conferă transparență conceptual-semantică termenilor aflați în uzaj – utilizând instrumente lingvistice proprii unei anumite limbi. Portugheza de Brazilia utilizează spre exemplu, sintagma *febre de San Joaquin/ febre de São Joaquim/ febre do vale* caracterizată printr-o deosebită transparență de sens, dată de marca geografică San Joaquin (infecția cu fungi este predominantă în Valea San Joaquin din California, SUA). Limbile neolatine continentale, spaniola de Mexic, și, parțial, limba engleză, utilizează pentru *febre de San Joaquin* calcuri semantice după modelul francez *coccidioïdomyose secondaire* (s.f.)/ *coccidioïdomyose progressive*.

Variabila geolingvistică în transparentizarea sensurilor este deopotrivă prezentă în terminologia engleză și în terminologia neolatină: engl. *North American Blastomycosis*, engl. *Brazilian blastomycosis*, dar și: ca. *malaltia de Chicago*, sp. *efemerad de Chicago*, rom. *blastomicoză nord-americană*, rom. *blastomicoză braziliană* etc.

În sens larg, terminologia pneumopatiilor profesionale s-a format prin calc semantic, după modelul francez – pe axa orizontală, extinsă, a limbajului specializat din diferitele limbi neo-latine. În sens restrâns – pe axa verticală (referitoare la raportul dintre lexicul comun (LC) și lexicul specializat (LS) al fiecărei limbi-țintă) – strategiile de transfer și echivalare sunt variabile, în funcție de etimon/ de structura limbii/ de tipul de reprezentare semantică/ de tipologia limbilor, chiar dacă referentul desemnat își conservă caracterul monoreferențial. Dezambiguizarea se realizează în context.

Sunt numeroase situațiile în care limbile neolatine creează dublete, *variante* terminologice pe teren lingvistic propriu (menționând elementele lexicale grecești și latinești), pentru a denumi anumite boli profesionale, fără model francez și/ sau englez. În terminologia spaniolă din Mexic și în portugheza din Brazilia semnalăm cele mai numeroase cazuri: sp. *adiaspiromicosis pulmonar* (s.f.) [MX]; pt. *adiaspiromicose humana/ adiaspiromicose pulmonar* (s.f.) [BR], comparativ cu fr. *adiaspiromyose* (s.f.)/ engl. *adiaspiromycosis* și/ sau engl. *adiaspirosis*. Nu la fel de numeroase sunt situațiile în care termenii sunt creați după modelul englez. Fenomenul poate fi întâlnit în terminologia spaniolă continentală și în spaniola din Mexic, în terminologia portugheză europeană și în portugheza din Brazilia, în italiană etc.

2. Concluzii

O primă concluzie care se impune este importanța extinderii câmpului de investigație pe tema variației diacronice în limbajele specializate. Cercetările evolutive în terminologie nu au complexitatea/ rigiditatea studiilor clasice de evoluție a limbilor naturale, reprezentabile pe axa succesiunii din numeroase perspective (fonetic, morfologic, lexico-semantic etc). Studiul comparativ al „uneia sau a mai multor sincronii” este revendicat de relevanța fundamentelor lingvistice greco-latine, a modului de formare a termenilor etc. La acestea se adaugă aspecte specifice, deosebit de importante pentru comunicarea specializată: existența unui fond conceptual comun, cu rădăcini adânci în formele arhaice, empirice ale cunoașterii umane, mobilitatea denotativă în vocabularul panlatin și/ sau al limbii engleze, variația semantică, mobilitatea variantelor terminologice în uzaj impusă socio-cultural/ istoric/ geolingvistic etc. Nu în cele din urmă, studiul contrastiv pune în valoare evoluția cunoașterii, care nu poate fi limitată la o singură limbă. Sunt doar câteva considerente în virtutea cărora studiul terminologiei contemporane clamează importanța diacroniei, chiar și atunci când este abordată problema *neologiei semantice*.

Bibliografie

Surse

- Gioroceanu 2008: Alina Gioroceanu, *Terminologia greco-latină în româna actuală*, Craiova, Editura Aius PrintEd.
- Guțu 2003: Gheorghe Guțu, *Dicționar latin-român*, București, Humanitas.
- Littre: Emile Littré, *Le Dictionnaire de la langue française* (<http://littre.reverso.net/dictionnaire-francais/>).
- Macmillan English Dictionary*, Oxford, 2006.
- Panovf 1978: Irina Panovf, *Dicționar român-englez, englez-român*, București, Editura Științifică și Enciclopedică.
- Rusu 2007: Valeriu Rusu, *Dicționar medical*, București, Editura Medicală.
- VPPP = Tina Celestin, Xavier Darras (coord.), *Vocabulaire panlatin des pneumopathies professionnelles*, Québec, Office Québécois de la langue française, 2012 (https://www.oqlf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/dictionnaires/panlatin_pneumopathies20130124.pdf).

Alte referințe

- Bidu-Vrânceanu 2012: Angela Bidu-Vrânceanu (coord.), *Terminologie și terminologii*, București, Editura Universității București.
- Chivu 1980–1981: Gheorghe Chivu, *Stilul celor mai vechi texte științifice românești (1640–1780)*, I, în „Limba română”, XXIX, 1980, nr. 2; II. *Stilul textelor lingvistice*, XXX, 1981, nr. 1; III. *Stilul textelor matematice*, XXX, 1981, nr. 2; IV. *Stilul textelor medicale*, XXX, 1981, nr. 3; V. *Stilul textelor filozofice*, XXX, 1981, nr. 5.
- Coșeriu 1977: Eugen Coșeriu, *Sincronie, diacronie și istorie*, versiune în limba română de Nicolae Saramandu, București, Editura Enciclopedică.
- Dury 1999: Pascaline Dury, *Les variations sémantiques en terminologie: étude diachronique et comparative appliquée à l'écologie*, în *Semantique des termes specialises*, coord. Valérie Delavigne și Myriam Bouveret, Université Rouen.

- Gaudin 2010: François Gaudin: *Socioterminologie, une approche sociolinguistique de la terminologie*, „Cahiers de praxématique” [Online], 42 | 2004, document 15, Online since 31 May 2010, connection on 27 February 2015 (<http://praxematique.revues.org/2188>).
- Purdelea Sitaru 1999: Maria Purdelea Sitaru, *Etnomedicină lingvistică*, Timișoara, Editura Amarcord.
- Slușanschi 1971: Dan Slușanschi, *Studiul vocabularelor speciale*, în „Studii și cercetări lingvistice”, XX, nr. 6, p. 587–595.

Patterns of Semantic and Terminological Variation in the Panlatin Vocabulary of Professional Pneumopathies (Contrastive Study with Application to Romance Languages and English)

The paper offers a diachronic contrastive study (applied on the English language and Neo-Latin languages) of terminology in the field of “professional pneumopathies”, on a number of 160 notions. The relationship between the common language and the terminology of a specialized field of study, between the Greek-Latin and Neo-Latin languages, as well as the English language, the types of interdisciplinarity represent some of the objectives of our study. The ways to preserve the unambiguous nature of terms from one language to another, the patterns of equivalence, the role of the terminological metaphor in preserving the transparency of specialized languages are other highlights of the present analysis. The contrastive, descriptive linguistic analysis as well as the semasiological study are two of the methods applied.

One of the conclusions of our research is that the patterns of equivalence/translation of the medical terminology differ from one language to another according to several (semasiological, linguistic, cultural, etymological, etc.) criteria. To this – even if in the background – the natural characteristic of every Indo-European language to reflect/maintain its own identity is added.